

це озброєння майбутніх спеціалістів уміннями використувати свої знання в майбутній практичній діяльності. Важливою проблемою є застосування науково-практичної діяльності вже на ранній стадії навчання з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності спеціаліста.

Метою подальшої роботи на курсі онкології є покращання підготовки майбутніх лікарів та удосконалення інтегрованих планів дослідницької діяльності студентів[6].

Висновок

Чітка організація науково-дослідницької роботи студентів у навчальному процесі сприяє поглибленому засвоєнню студентами фахових навчальних дисциплін, дозволяє найповніше виявити свою індивідуальність, сформулювати власну думку щодо паліативної допомоги в онкологічній практиці.

Література

1. Бондарь Г.В. Онкология: национальный учебник / Бондарь Г.В., Думанский Ю.В., Попович О.Ю. – Киев : ВСВ «Медицина», 2013. - 542с.
2. Шевченко А.І. Онкология: Учебник для студентов высших медицинских заведений / А. Шевченко, О.Попович – Запорожье, - 2011 – С.608.
3. Григорій Бондарь. Переможемо рак разом / Григорій Бондарь–, Донецьк: – 2008. – С.407.
4. Побуцький О.О. Застосування інноваційних методів унаочнення та візуалізації у підготовці медичних кадрів /О.О. Побуцький // Галицький лікарський вісник. – 2010. – №2. – С. 126 – 128.
5. Максименко С.Д. Впровадження інноваційних технологій в освітній процес – необхідна умова підвищення якості підготовки фахівців / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко // Науковий вісник Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. – 2009. – №2. – С. 219 – 224.
6. Максименко С.Д. Науково-дослідницька діяльність студентів / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко. – Київ, Друкарня НМУ, 2013. – С. 64.
7. Бондар Г.В. Паліативна медична допомога / Бондар Г.В., Вітенко І.С., Попович О.Ю. – Донецьк: Донеччина, 2004. – С. 150.

УДК: 371.3:001.76

Федяк І.О.

Аналіз матеріального забезпечення проведення практично-орієнтованих державних іспитів на фармацевтичному факультеті Івано-Франківського національного медичного університету

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна, irynaf@tvnet.if.ua

Резюме. Відповідно до галузевих стандартів вищої освіти формами державної атестації випускників фармацевтичного факультету є стандартизований тестовий іспит «Крок-2. Фармація» і практично-орієнтовані державні іспити та (або) захист дипломної роботи. Відмінність між традиційним проведенням державної атестації і практично-орієнтованими іспитами в тому, що студент шляхом вибору визначає не перелік пропонованих теоретичних питань, а перелік практичних навичок (певних задач діяльності), які виконує під контролем комісії. Оскільки практично-орієнтовані державні іспити повинні проходити в умовах, наближених до професійних (аптечних, складських, лабораторних тощо), то їх проведення на пряму залежить від їх матеріального забезпечення. Випускники фармацевтичного факультету складають 5 практично-орієнтованих державних іспитів з дисциплін: «Управління та економіка у фармації», «Клінічна фармація», «Фармацевтична хімія», «Фармакогнозія», «Технологія лікарських засобів». Для покращення якості підготовки усіх студентів, а особливо випускників та більш повного формування їх практичних навичок при вивченні фахових дисциплін у 2011-2012 навчальному році на фармацевтичному факультеті ІФНМУ було започатковано формування центрів практичної підготовки студентів.

На даний час навчально-практичний тренінговий центр

8. Щепотин И.Б. Алгоритмы современной онкологии / Щепотин И.Б., Бондарь Г.В., Ганул В.Л. – Киев: Книга плюс, 2006. – С. 502.

Терен Т.І.

Особенности преподавания основных аспектов предоставления паллиативной и хосписной помощи на курсе онкологии для студентов 6 курса

Івано-Франковський національний медичний університет, Україна

Резюме. Поиск путей для обеспечения качественной подготовки студентов на этапе базового медицинского образования по вопросам предоставления паллиативной помощи - цель данной статьи. Паллиативное лечение в онкологии есть частью предоставления паллиативной помощи населению и обеспечивается использованием специальных методов лечения: хирургического, химиотерапевтического и лучевой терапии. Использование данных методов даёт возможность продлить жизнь пациенту и улучшить качество. Научно-исследовательская работа студентов как один из путей профессиональной подготовки по онкологии направлена на реализацию творческих возможностей студентов.

Ключевые слова: паллиативное лечение, научно-исследовательская работа.

T.I. Teren

The Peculiarities of Teaching the Main Aspects of Giving the Palliative and Hospice Care to 6th Year Medical Students During the Course in Oncology

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Abstract. The objective of this research was to find the ways to ensure high-quality training the students concerning the issues of giving the palliative care at the stage of basic medical education. In oncology, palliative care is a part of giving palliative care to the population and it is ensured by using some special ways of treatment: surgical, chemotherapeutic, and radiological. Using these methods enables to prolong the patient's life as well as to improve its quality. The students' research work as one of the realized ways of professional training in oncology is aimed at realization of students' creativity.

Key words: palliative care, scientific research.

Надійшла 24.11.2014 року.

«Фармація» налічує у своєму складі 5 лабораторій і навчально-виробничу аптеку. В усіх підрозділах навчально-практичного тренінгового центру «Фармація» наявні алгоритми виконання практичних навичок із дисциплін, які вони забезпечують та узагальнено – з тих, які винесені на державну атестацію. Процес дооснащення лабораторій практичної фармації, як і навчально-виробничої аптеки, не припиняється: достатньо вже придбано, однак їх основні фонди потребують подальших капіталовкладень. Загалом забезпечення проведення практично-орієнтованих іспитів на фармацевтичному факультеті ІФНМУ заслуговує високої оцінки як з матеріальної, так і нормативно-правової, навчально-методичної та інформаційно-консультативної складових цього процесу.

Ключові слова: практично-орієнтовані державні іспити, навчально-практичний центр «Фармація», матеріальне забезпечення навчального процесу.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Питання необхідності забезпечення належного матеріального забезпечення проведення державних іспитів є відображено у ряді нормативно-правових актів, які визначають вимоги до оцінювання якості освіти, а саме: Законі України

«Про вищу освіту», Положенні про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ Міністерства освіти і науки (МОН) України від 02.06.93 № 161), Наказі МОЗ України від 29.11.02 №436 «Про підготовку до затвердження засобів діагностики якості вищої освіти, як компоненти галузевих стандартів»; Наказі МОН України від 31.01.2005 № 53 «Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямками підготовки «Медицина» і «Фармація»; Наказ МОН України від 24.05.2013 р. № 584 «Про затвердження Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України» [1-5].

Мета дослідження. Взнявши за основу вимоги вказаних нормативно-правових актів, провести аналіз матеріального забезпечення процесу практично-орієнтованих державних іспитів на фармацевтичному факультеті ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет».

Методи дослідження: бібліографічний, аналітичний, системно-логічний.

Результати дослідження та їх обговорення

Практично-орієнтовані державні іспити на фармацевтичному факультеті ІФНМУ перевіряють готовність випускника – майбутнього провізора – здійснювати на реальному об'єкті вже близької професійної діяльності (людині, бланках журналів і нормативно передбачених документів, лікарських речовинах і готових лікарських засобах, лікарській рослинній сировині) або на моделі таких об'єктів (моделі аптеки, аптечного складу, лабораторії з контролю якості лікарських засобів тощо) виробничі функції, які неможливо оцінити методом стандартизованого тестування.

Випускники фармацевтичного факультету складають 5 практично-орієнтованих державних іспитів з дисциплін: «Управління та економіка у фармації», «Клінічна фармація», «Фармацевтична хімія», «Фармакогнозія», «Технологія лікарських засобів». Тому для покращення якості підготовки усіх студентів, а особливо випускників та більш повного формування їх практичних навичок при вивченні фахових дисциплін у 2011-2012 навчальному році на фармацевтичному факультеті ІФНМУ було започатковано формування центрів практичної підготовки студентів. Навчально-практичний тренінговий центр «Фармація» налічує 5 лабораторій і навчально-виробничу аптеку.

Лабораторія практичної фармації №1 функціонує на кафедрі фармації та формує практичні навички у студентів з дисциплін: «Фармацевтична ботаніка», «Фармакогнозія», «Ресурсознавство лікарських рослин». Матеріальне забезпечення лабораторії включає гербарії лікарських рослин, лікарську рослину сировину, жирні та ефірні олії, ваги, мікроскопи, матеріали для мікроскопії, реактиви, хімічний посуд, хроматографічні матеріали тощо. Для підготовки випускників до державної атестації в лабораторії підготовлено перелік типових задач та умінь діяльності з дисципліни «Фармакогнозія», якими повинен оволодіти випускник.

Лабораторія практичної фармації №2 також створена кафедрою фармації, вона формує практичні навички у випускників з дисциплін: «Фармацевтична хімія», «Стандартизація лікарських засобів».

До основного матеріального забезпечення лабораторії відносяться титрувальні установки, ваги, рефрактометр, лікарські речовини, лікарські засоби, реактиви, стандартні титровані розчини, стандартні індикаторні суміші, мірний посуд та інше. В лабораторії підготовлено перелік типових задач та умінь діяльності з дисципліни «Фармацевтична хімія», яким повинен оволодіти випускник. В лабораторіях №1, 2 впродовж 2013-2014 рр. придбано комплекти реактивів, хімічного посуду, зразки препаратів, оновлено гербарний фонд, зразки сировини тощо.

Лабораторія практичної фармації №3 надає можливість студентам відпрацювати практичні навички з дисциплін: «Аптечна технологія лікарських засобів», «Промислова технологія лікарських засобів», «Технологія косметичних лікарських засобів», «Біофармація», які викладаються на кафедрі організації та економіки фармації і технології ліків. Перелік основних апаратів та приладів складає: ваги ВГ-1000, ВР-5, ваги електронні, торсійні терези, бюреткова установка, машина для виготовлення пілюль, набір гир І-4-210, фотометр, стерилізатор, апарат АІ-3, електричний змішувач для гомогенізації емульсій МІ-2, електричний змішувач для приготування мазей ЕУ-2, пристрій КК-2, набір штангласів з допоміжними та лікарськими речовинами, електронний мікроскоп «Delta Optical Genetic Pro» з вмонтованою камерою (об'єктив 40/0,65 160/0.17; окуляр WF 10Ч/18), рН-метр тощо. Для покращення оснащення лабораторій фармації №3 впродовж 2013-2014 років на кафедрі організації і управління в фармації та технології ліків придбано електронний мікроскоп «Delta Optical Genetic Pro», набір лабораторних сит, лабораторне обладнання (мірні колби, циліндри). На даний час завершується процес придбання інших приладів. Для підготовки випускників до державної атестації в лабораторії представлено перелік практичних навичок та умінь, алгоритми їх виконання, проводяться консультації з дисципліни «Технологія лікарських засобів».

Лабораторія практичної фармації №5, яка також створена на кафедрі організації та економіки фармації і технології ліків, формує практичні навички у студентів з наступних дисциплін: «Організація та економіка фармації», «Ознайомча практика з організації і економіки фармації», «Фармакоеконіміка», «Фармацевтичне правознавство», «Фармацевтичне та медичне товарознавство», «Історія медицини і фармації», «Менеджмент та маркетинг у фармації» та спеціалізацій: «Підприємництво у фармації», «Організація та регулювання діяльності підприємств фармації». Лабораторія обладнана справжніми аптечними меблями зі склом. Оформлення вітрин, стелажів, Кутка споживача в аптеці здійснено відповідно до вимог законодавства. Аудиторію прикрашають сучасні кольорові інформаційні стенди. Лабораторія активно використовується для підготовки випускників до практично-орієнтованих державних іспитів з дисципліни «Управління та економіка фармації». Студенти мають можливість ознайомитись із бланками документів внутрішньо господарського обліку та зразками їх правильного оформлення. У період підготовки випускників до державної атестації у лабораторії проводяться консультації згідно затвердженого графіку.

У **Лабораторії практичної фармації №4** у фармацевтичному корпусі проводиться відпрацювання студентами практичних навичок з дисциплін «Неорганічна хімія», «Фізична і колоїдна хімія», «Аналітична хімія», «Органічна хімія», «Токсикологічна хімія», які не входять до переліку дисциплін, винесених на державну атестацію.

Натомість практично-орієнтований іспит з дисципліни «**Клінічна фармація**» проводиться на базі обласного клінічного кардіологічного диспансеру. Для підготовки до нього випускників кафедра клінічної фармакології та фармакотерапії використовує навчально-практичні тренінгові центри медичного факультету ІФНМУ, а також власну базу. Особлива увага приділяється вмінню спілкуватися із хворим, яке відпрацьовується безпосередньо біля ліжка хворого у відділенні. Саме така методика оволодіння цією практичною навичкою, як і частина практично-орієнтованого іспиту з цієї дисципліни «Робота з пацієнтом» була високо оцінена під час державної атестації 2013-2014 навчального року Головою ДЕК професором Марчишин Світланою Михайлівною з Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

Висновки

Загалом проведення практично-орієнтованих державних іспитів на фармацевтичному факультеті заслуговує високої

оцінки. Матеріальне забезпечення іспитів на даний час задовільне, однак потребує подальшого доукомплектування.

Перспективи подальших досліджень

Доцільним є проведення детального аналізу навчально-методичних та інформаційно-консультативних елементів підготовчих робіт до державної атестації на фармацевтичному факультеті, що є подальшим завданням.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Режим доступу до закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрану.
2. Наказ МОН України від 02.06.93 № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах». Режим доступу до наказу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>. – Назва з екрану.
3. Наказ МОЗ України від 29.11.02 №436 «Про підготовку до затвердження засобів діагностики якості вищої освіти, як компоненти галузевих стандартів». Режим доступу до наказу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1039.2245.0>. – Назва з екрану.
4. Наказ МОН України від 31.01.2005 № 53 «Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямками підготовки «Медицина» і «Фармація». Режим доступу до наказу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0244-05>. – Назва з екрану.
5. Наказ МОН України від 24.05.2013 р. № 584 «Про затвердження Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України». Режим доступу до наказу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0955-13>. – Назва з екрану.

Федяк І.О.

Анализ материального обеспечения проведения практически-ориентированных государственных экзаменов на фармацевтическом факультете ИФНМУ

Ивано-Франковский национальный медицинский университет, г. Ивано-Франковск, Украина
irynaf@tvnet.if.ua

Резюме. Согласно отраслевым стандартам высшего образования формами государственной аттестации выпускников фармацевтического факультета является стандартизованный тестовый экзамен «Крок-2. Фармация» и практически-ориентированные государственные экзамены и (или) защита дипломной работы. Различие между традиционным проведением государственной аттестации и практически-ориентированными экзаменами в том, что студент путем выбора определяет перечень предлагаемых теоретических вопросов, перечень практических навыков (определенных задач деятельности), которые выполняет под контролем комиссии. Поскольку практически-ориентированные государственные экзамены должны проходить в условиях, приближенных к профессиональным (аптечных, складских, лабораторных и т.д.), то их проведения напрямую зависит от их материального обеспечения. Выпускники фармацевтического факультета сдают 5 практически-ориентированных государственных экзаменов по дисциплинам: «Управление и экономика в фармации», «Клиническая фармация», «Фармацевтическая химия», «Фармакогнозия», «Технология лекарственных средств». Для улучшения качества подготовки всех студентов, а особенно выпускников и более полного формирования их практических навыков при изучении

специальных дисциплин в 2011-2012 учебном году на фармацевтическом факультете ИФНМУ было начато формирование центров практической подготовки студентов.

В настоящее время учебно-практический тренинговый центр «Фармация» насчитывает в своем составе 5 лабораторий и учебно-производственную аптеку. Во всех подразделениях учебно-практического тренингового центра «Фармация» имеются алгоритмы выполнения практических навыков по дисциплинам, которые они обеспечивают и обобщенно – по тем, которые вынесены на государственную аттестацию. Процесс дооснащения лабораторий практической фармации, как и учебно-производственной аптеки, не прекращается: достаточно уже приобретено, однако их основные фонды нуждаются в дальнейших капиталовложениях. В целом обеспечение проведения практически-ориентированных экзаменов на фармацевтическом факультете ИФНМУ заслуживает высокой оценки как с материальной, так и нормативно-правовой, учебно-методической и информационно-консультативной составляющих этого процесса.

Ключевые слова: практически-ориентированные государственные экзамены, учебно-практический центр «Фармация», материальное обеспечение учебного процесса.

I.O. Fediak

Analysis of Material Support of Practically-Oriented State Exam for the Pharmaceutical Faculty IFNМУ

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine
irynaf@tvnet.if.ua

Abstract. In accordance with industrial standards for higher education forms of state certification of the Faculty of Pharmacy there is a standardized test exam «KROK-2. Pharmacy» and practically-oriented state exams and (or) the defense of the diploma work. The difference between the traditional implementing of state certification and practically-oriented exams is that a student does not determine a list of proposed theoretical questions, but chooses the list of practical skills (specific activity tasks), which are operated under the control of the Commission. Since practically-oriented state examinations should take place in conditions, which are close to professional (pharmacy, warehouse, laboratory, etc.), their implementation depends on their financial provision. Graduates of the Faculty of Pharmacy pass 5 practically-oriented state exams on the following subjects: «Management and economics in pharmacy», «Clinical Pharmacy», «Pharmaceutical Chemistry», «Pharmacognosy», and «Technology of drugs». To improve the quality of training of all students, especially graduates, and better formation of practical skills in the study of professional disciplines in the 2011-2012 academic year at the Faculty of Pharmacy of IFNМУ was established forming of centers of practical training of students.

At the moment the educational and practical training center «Pharmacy» has been composed of 5 laboratories and educational-manufacturing pharmacy. All parts of educational and practical training center «Pharmacy» existing with algorithms of practical skills with courses they provide. The process of equipping of laboratories practical pharmacy, as well as educational and manufacturing pharmacy does not stop, but their fixed assets require further investment. Overall, provision carrying out practical-oriented exams on pharmaceutical faculty of IFNМУ commendable both financial and legal, educational, informational and advisory components of this process.

Keywords: practical-oriented state examinations, educational and practical center «Pharmacy», the material maintenance of educational process.

Надійшла 24.11.2014 року.

УДК 37.035.6+614.253.4

Чернюк Н.В.

Роль національно-патріотичного виховання у формуванні особистості студента медичного університету

Ивано-Франківський національний медичний університет, м. Ивано-Франківськ, Україна, e-mail: NChernjuk@rambler.ru

Резюме. Проведено узагальнення основних напрямків національно-патріотичного виховання студентів Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ). Важливою метою,

що стоїть перед вищими навчальними закладами на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців, є виховання духовної еліти нації. Досягнення цієї мети можливе лише за умови комплексного